

U Varaždinu održan Okrugli stol: Potreba za obrazovanjem u sektoru tekstil/odjeća/koža/obuća u sjeverozapadnoj Hrvatskoj

Agata Vinčić, dipl.ing.

Svučilište u Zagrebu Tekstilno tehnološki fakultet

Studijska jedinica u Varaždinu

e-mail: agata.vincic@ttf.hr

Prikaz

Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet u suradnji s Gradom Varaždinom i Varaždinskom županijom organizirao je 13. lipnja 2018. u Varaždinu Okrugli stol:

Potreba za obrazovanjem u sektoru tekstil/odjeća/koža/obuća u sjeverozapadnoj Hrvatskoj.

Okupili su se predstavnici iz gospodarstva, uglednih tvrtki iz sektora tekstila/kože/odjeće/obuće: direktor varaždinske tvrtke Midal i predsjednik Udruženja kožarsko-prerađivačke industrije HGK **Mario Lešina**, predsjednica NO tvrtke Ivančica d.d. **Nada Zver**, tehnički direktor tvrtke Jelen Professional d.o.o. **Zdravko Đundek**, direktor za kadrovske poslove tvrtke Boxmark Leather d.o.o. **Marijan Batina**, referentica za ljudske resurse tvrtke Comprom Plus d.o.o. **Elvira Rožmarić**, vlasnik obrta i predsjednik NO Obrtničke komore Zagreb **Renato Bočak**, ministrica Ministarstva znanosti i obrazovanja **Blaženka Divjak**, dekanica Tekstilno-tehnološkog fakulteta **Sandra Bischof**, dekan Fakulteta organizacije i informatike **Neven Vrčec**, ravnatelj Srednje strukovne škole Varaždin **Dražen Koščak**, Gospodarske škole Čakovec **Renato Vinko**, zamjenik gradonačelnika Grada Varaždina **Zlatan Avar**, zamjenik župana Varaždinske županije **Tomislav Paljak**, predstojnica HZZ, Regionalnog ureda Varaždin **Branka Šaško**, poslovna

tajnica Udruženja kožarsko-prerađivačke industrije HGK **Branka Prišlić**, predsjednik Obrtničke komore Zagreb **Josip Trzec**, predsjednik Obrtničke komore Varaždin **Mario Milak**.

M. Lešina i S. Bischof, pozdravili su prisutne i zahvalili domaćinu Gradskom muzeju Varaždin. U publici su se okupili mnogi zainteresirani za ovu temu, među njima i studenti stručnih studija TTF-a u Varaždinu. Prisutni su imali priliku razgledati izložbu studentskih radova, mnogi od njih načinjenih u suradnji s gospodarstvom.

Pozdrave okupljenima uputili su gradonačelnik Z. Avar, dožupan T. Paljak i ministrica B. Divjak. Nakon uvodnih riječi i pozdrava pristupilo se

raspravi Okruglog stola na temu: **Potreba za obrazovanjem u sektoru tekstil/odjeća/koža/obuća u sjeverozapadnoj Hrvatskoj.**

Moderatori Okruglog stola bili su M. Lešina i S. Bischof, koji su u uvodnom dijelu prikazali zanimljive podatke o industriji i obrazovanju u ovom sektoru.

M. Lešina se osvrnuo na razvoj ove industrije u Hrvatskoj naglasivši da je u sjevernoj regiji smješteno oko 80 % ukupnih kapaciteta. Intenzivna industrijalizacija započela je 1970-ih godina sa taktičkim partnerstvom, vrhunac je dosegnut u 1980-im, a opadajući trend u 1990-im godinama. Tijekom 2000-ih dolazi do stagnacije te postupnog razvoja u desetogodišnjem razdoblju uvođenjem novog poslovnog

Tab.1 Perspektive kožno-prerađivačke industrije Republike Hrvatske

	Taktičko partnerstvo	Strateška unija	Mrežna organizacija
Cilj	stjecanje novih znanja i vještina	stvaranje nove dodane vrijednosti	bolja buduća tržišna pozicija
Međusobni odnosi	združivanje oko eksteralizirane funkcije	eksternalizator je lider eksteralizant s njime usklađuje svoju strategiju i poslovnu politiku	poduzeća su ravnopravni partneri i usklađuju strategiju i viziju
Mjerilo uspjeha	veća produktivnost i unaprjeđivanje procesa	nove komparativne prednosti i dodana vrijednost	inovacije i stvaranje novog tržišta
Povjerenje	utemeljeno na kompetencijama oko eksteralizirane funkcije	visoko i obostrano	maksimalno

nog modela i stvaranjem strateške unije. No krajem 2010-ih godina dolazi do stagnacije te ponovnog uvođenja novog modela – mrežne organizacije. U posljednjem desetljeću industrijska proizvodnja kožno-pretraživačkog sektora je stabilna, gospodarski pokazatelji su konstantni. Prema njegovom viđenju tendencije u sektoru su: tradicionalna eksternalizacija, poslovi tzv. plavih ovratnika, strateško partnerstvo i poslovi tzv. bijelih ovratnika. Perspektive ovog sektora, koji je radno intenzivan i izvozno orijentiran, g. Lešina je prikazao u tablici 1. Ova industrijska grana znatnim dijelom je koncentrirana u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji te je u 2015. godini zapošljavala oko 10 400 radnika u 134 tvrtke koje su ostvarile ukupan prihod u vrijednosti od 3,78 mlrd. kn.

Dekanica Tekstilno-tehnološkog fakulteta S. Bischof u uvodu je naglasila važnost nastavnog i znanstvenog rada i suradnje u skladu s potrebama društvenog i gospodarskog razvoja te usklađenosti s potrebama tržišta. Istaknula je da TTF pripada STEM području, odnosno da se tekstilna i obućarska tehnologija na zanimljiv način isprepliću s područjem znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematika, a dodatkom dizajna, odnosno umjetnosti ulazi u tzv. STEAM područje. Od 1990-ih godina opada zanimanje mladih za ovo područje, a jedna od mjera koju provodi TTF je popularizacija znanosti putem Dana otvorenih vrata Fakulteta, zasebno i Studijske jedinice Varaždin, Znanstveno-istraživačkog centra za tekstil, ali i brojnih radionica namijenjenih svim dobim uzrastima. Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet na stručnom studiju u Varaždinu obrazuje stručnjake tekstilne, odjevne i obućarske tehnologije, odnosno dizajna obuće.

SWOT analiza Stručnog studija tekstilne, odjevne i obućarske tehnologije TTF-a je ukazala na prednosti u tradiciji, iskustvu, vještinama i okruženju jer je većina industrije sektora tekstila/odjeće/kože/obuće smještena

u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske. Nedostaci se uočavaju u lošem imidžu sektora, prostornoj problematici i ukupnim kapacitetima. Međutim, postoje mogućnosti koje treba što više iskoristiti, u prvom redu je to liderstvo u regiji, suradnja na projektima i javno-društveno partnerstvo. Pritom se uočavaju i mogući rizici, a najvažniji od njih je zainteresiranost mladih za obrazovanje u ovom području, što je ključno za održivost sektora i razlog zbog kojeg je sazvan ovaj okrugli stol. Podrška lokalne zajednice te ulaganja u sektor su također prepoznati kao rizik, iako prema dosadašnjim kontaktima lokalna zajednica uvjerava u svesrdnu podršku. Na smanjenje navedenih rizika utjecat će aktivnost TTF-a i dobra suradnja sa svim dionicima.

Dobra podloga za podizanje kapaciteta stručnih studija TTF-a u Varaždinu je to što je Europska unija, odnosno EURATEX među prvima donijela *Strategiju inovacija i istraživanja za europsku industriju tekstila i odjeće* još u 2016. godini. Ova Strategija naglašava značenje Industrije 4.0 i prednosti koje ona nudi tekstilnoj, odjevnoj i obućarskoj industriji. Ta koncepcija stavlja u centar „pametnu“ tvornicu (*engl. Smart Factory*) koja koristi informacijsku i komunikacijsku tehniku za vođenje proizvodnih i poslovnih procesa sve u cilju dominacije na tržištu ostvarivanjem poboljšane kvalitete, nižih troškova i fleksibilnije proizvodnje. Da bi se išlo ukorak s trendovima EU, bit će potrebna evolucija radnih vještina i potrebnih znanja za sektor tekstila, odjeće, kože i obuće.

Buduća radna mjesta uglavnom će zahtijevati visoku ili srednju razinu kvalifikacija, zbog toga što se sektor u EU razvija prema visokoj vrijednosti dizajna i proizvodnih tehnika. Do 2025. se u EU prognozira potreba za 22 300 novih radnih mjesta visoko-kvalificiranih stručnjaka ovog sektora, 347 000 radnih mjesta (na kojima će doći do zamjene) sa srednjom kvalifikacijom, a 4 100 radnih mjesta niske razine kvalifikacije će biti za-

tvorena. Čak i sa smanjenjem ukupnog broja zaposlenih u sektoru tekstila/odjeće/kože/obuće predviđa se da će biti potrebno zamijeniti gotovo milijun radnika zbog odlaska u mirovinu ili napuštanja sektora iz drugih razloga. Iz svega navedenog može se sa sigurnošću reći da će studentima, koji svoje obrazovanje stječu na TTF-u, budućnost biti otvorena za napredak i rad u struci.

Dekanica TTF-a je u završetku izlaganja naglasila da se u Hrvatskoj mora poboljšati imidž sektora, stvoriti pozitivna klima koja cijeni *znanje, iskustvo i stručnost* – što možemo postići samo provođenjem zajedničkih aktivnosti! Sinergiji akademskog i gospodarskog sektora s lokalnom zajednicom, posebnim mjerama i poticajima *definiranjem deficitarnih zanimanja, dodjelama stipendija* mogu se potaknuti mladi ljudi na obrazovanje u ovom području.

Nakon uvodnih izlaganja započeta je rasprava u otvorenom ozračju. M. Lešina je naglasio da je gotovo u svim proizvođačkim sektorima uočen nedostatak stručno osposobljenih radnika i rukovodilaca inženjera, što bi morao biti poticaj da obrazovanje, gospodarstvo, državna i lokalna vlast, ali i svi ostali zainteresirani - utvrde smjernice djelovanja. Iako gospodarski sektor nominalno izražava zainteresiranost za zapošljavanje novih kadrova ili dodatnom edukacijom postojećih kadrova - statistički podaci ne pokazuju značajan pomak. Srednjoškolsko strukovno obrazovanje se suočava s kontinuiranim smanjenjem interesa za zanimanja koja su najčešće nedovoljno plaćena, a čitav sektor je nazvan „problematičnim“. Direktnu posljedicu smanjenja broja učenika u srednjoškolskim strukovnim školama, osjeća i sljedeća obrazovna razina - visokoškolsko strukovno obrazovanje. Zbog toga su na ovom Okruglom stolu okupljeni svi dionici ovog lanca važnog za razvoj obrazovanja i konkurentnost sektora tekstil/odjeća/koža/obuća, kako bi zajednički došli do smjernica za poticanje razvoja.

Iz navedenih podataka vidljiva je neupitna potreba tržišta rada za radnicima srednjoškolske, ali i visokoškolske razine obrazovanja. Za mišljenje i ocjenu stanja ovog profila učenika upitani su direktor Srednje strukovne škole Varaždin D. Koščak i Gospodarske škole Čakovec R. Vinko. D. Koščak je opisao stanje upisa u strukovne smjerove, koje je loše unatoč mnogim mjerama poduzetim u promociji škole i obrazovnih smjerova. Posebno je problematičan četverogodišnji smjer za modelare obuće koji je u direktnoj vezi sa stručnim studijem, iako Srednja strukovna škola Varaždin ima izvrsno opremljenu radionicu koja im osigurava praksu u kući. R. Vinko je naglasio da se i u njihovoj školi izvodi kvalitetna nastava, da je oprema dobra te da učenici imaju mogućnosti iako se to često ne naziva praksa, steći praktična iskustva na vježbama pojedinih predmeta i radom na strojevima. Također je iznio činjenicu da bi uvođenje 4-godišnjih smjerova dovelo do zatvaranja 3-godišnjih prema sadašnjoj odluci Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Na ta razmišljanja je ministrica B. Divjak reagirala rekavši da uvođenjem tih smjerova ne bi trebali isključiti postojeće, budući da na tržištu rada trebaju kadrovi obaju profila srednjoškolskog obrazovanja. Dodala je da u promociji zanimanja treba istaknuti elemente atraktivnosti posla, a kvote planirati na razini lokalne zajednice. A što se tiče dualnog obrazovanja, istaknula je veliki problem nedostatka interesa poslodavaca za prihvatom učenika na naukovanje te da na tome trebamo raditi.

O stanju na Zavodu za zapošljavanje te kako se premali broj zanimanja u sektoru proglašava deficitarnim govorila je B. Šaško. Istaknula je mjere koje provodi HZZ i koje su važne za zapošljavanje nezaposlenih – prekvalifikacija, samozapošljavanje, stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa i dr. Mjere aktivne politike zapošljavanja se provode sa svrhom povećanja stope zaposleno-

sti, usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada te pojačanom aktivnošću informiranja sudionika na tržištu rada. Što se tiče proglašavanja zanimanja deficitarnim, pojasnila je da se u HZZ analiziraju podaci, odnosno radi analiza i predviđa potreba tržišta rada za pojedina zanimanja, odnosno kvalifikacije. Analiza se provodi na osnovi relevantnih statističkih podataka o potražnji za određenim kvalifikacijama, (vremenu provedenom na HZZ odnosno duljini čekanja zaposlenja i dr.) i pokazatelja o zapošljavanju nezaposlenih osoba prema programu obrazovanja, podataka iz Ankete poslodavaca te se uzimaju u obzir strategije i planovi gospodarskog razvoja na regionalnoj i lokalnoj razini. Rezultat ovih analiza je izrada *Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja*, koje imaju kvalitativni karakter – preporučuje se povećanje ili smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika i studenata u pojedinim programima obrazovanja, ali se ono ne određuje brojčano (Preporuke HZZ šalje nadležnim ministarstvima). Na žalost, trenutno je deficitarnim proglašeno samo trogodišnje zanimanje krojač, a poslodavci se na prošlogodišnju anketu HZZ-a nisu odazvali što je protumačeno pomanjkanjem potreba s njihove strane.

Dogradonačelnik Z. Avar i dožupan T. Paljak osvrnuli su se na stanje sa stipendiranjem u Gradu Varaždinu i Varaždinskoj županiji. Varaždinska županija najjača je po zaposlenosti i industrijskoj proizvodnji u Hrvatskoj no po razinama plaća nije na vodećem mjestu baš zbog toga što ima jaku tekstilnu i kožno-prerađivačku industriju koje su na žalost one koje smanjuju prosjek plaća. Varaždinska županija se ponosi aktivnostima i postignutim mjerama te poticajima za djecu i mlade, subvencioniranjem prijevoza, plaćanjem udžbenika i stipendiranjem. Naglašeno je da je u ingerenciji Grada Varaždina financiranje vrtića, osnovnih i srednjih škola, ali da visoko školstvo nije u njihovoj ingerenciji, no pozitivni su stavovi

za rješavanje problematike prostora Stručnog studija TTF-a u Varaždinu u skladu s mogućnostima i ovlastima.

Dekan FOI-a, prof.dr.sc. N. Vrček se osvrnuo na važnost edukacije u području organizacijskih i informacijskih tehnologija koja studentima daje neophodna znanja i kompetencije za zahtjevno inženjersko zanimanje rukovoditelja pogona ili proizvodnje. Dekan se osvrnuo i na dogovor između dviju institucija – TTF-a i FOI-a za pokretanje zajedničkog studija.

J. Trzec i M. Milak zaključno su naveli sljedeća razmišljanja o temi Okruglog stola: nastaviti poticati djecu i roditelje za upis u strukovna zanimanja, obrtnička zanimanja popularizirati u osnovnim školama i to puno prije nego u završnom razredu, raditi na rješavanju stigme da je obrtničko zanimanje manje vrijedno, nastojati u sustavu sačuvati obrazovanje za sve postojeće deficitarne struke, bez obzira na eventualno premali broj učenika za sastavljanje razreda. Potreban optimizam i entuzijizam kako bi se broj zainteresiranih za takva zanimanja povećao, a pritom očuvati nastavnički kadar, uvesti 4-godišnje školovanje za strukovna zanimanja i više praktične nastave ili naukovanja. Sukladno tome, nastavnički kadar treba pratiti razvoj struke i educirati kadar sposoban udovoljiti zahtjevima tržišta rada. Stimuliranje licenciranja radionica i preuzimanje njihove odgovornosti za kvalitetno naukovanje (obrtnika ili školskih radionica) također je važno u tom procesu obrazovanja. Rasterećenje gospodarstva i poslodavaca u svrhu povećanja plaća i podizanja standarda zaposlenih je možda najvažniji preduvjet za povećanje zanimanja mladih za obrazovanje u ovom sektoru.

Izrazili su podršku prijedlogu gospodarstvenika da za dodatno obrazovanje kadrova s radnim iskustvom i vještinama treba imati jednostavniji pristup, odnosno smanjiti administrativne poteškoće.

O stanju i potrebama za kadrovima u gospodarskom sektoru govorila je N.

Zver, osvrnuvši se na tvrtku Ivančica, opisivši proizvodnju i proizvodni profil tvrtke te da bi u poboljšanju uvjeta poslovanja i podizanja razina neto plaća najvažnije bilo rasteretiti proizvodne tvrtke od prekomjernih davanja. Prevelika davanja smanjuju mogućnosti razvoja tvrtki koje žele investirati u razvoj svojih kadrova. Također se osvrnula na vlastito iskustvo u poticanju daljnjeg obrazovanja kadrova te stjecanja dodatnih znanja i vještina. Navela je da postoje mnoge administrativne prepreke za upis studenata starije dobi za koje smatra da se trebaju što prije otkloniti. Dekanica se osvrnula na te riječi i obećala da će po tom pitanju učiniti sve što je moguće da se uklone neke administrativne prepreke uočene prijašnjih godina.

Tehnički direktor tvrtke Jelen Professional d.o.o. Z. Đunđek, iznio je svoja iskustva o obrazovanju u ovom sektoru. Direktor za kadrovske poslove tvrtke Boxmark Leather d.o.o. M. Batina, također je upoznao prisutne s administrativnim poteškoćama prilikom zapošljavanja kadrova, s osvrutom na nedostatnost stručnog kadra u Hrvatskoj i privlačenje kadrova iz inozemstva.

Realnom sektoru je upućeno pitanje o profilu kadrova za koje su im najveće potrebe te na mišljenje o studentima na stručnoj praksi, načinu izvođenja i koliko stvarno mogu sudjelovati u vođenju studenata kroz

Sl.1 Izložba radova studenata TTF-a

proizvodne pogone i koliko im mogu vremena posvetiti u izučavanju procesa rada, kako bi njihove kompetencije po završetku studija bile što bolje.

Ispostavilo se da, iako postoji spremnost za prihvaćanje studenata na praksu, nije uvijek jednostavno kvalitetno ih voditi i mentorirati zbog brojnih radnih obaveza i nedostatka vremena. U tom smislu bi s poslodavcima ili drugim odgovornim osobama u tom procesu trebalo razgovarati o nagrađivanju ili nekoj vrsti rasterećenja studentskih mentora u tvrtkama. Došlo se i do sugestije o potrebi promjena termina izvođenja stručne prakse, koju bi trebalo uskladiti s radnim opterećenjima (primjedba E. Rožmarić iz tvrtke Comprom), a trebale bi provesti konzultacije i u ostalim tvrtkama u kojima se provodi praksa. Tako bi se bolje uočile potrebne promjene/poboljšanja u stručnoj praksi, imenovanje voditelja prakse u tvrtkama – koji bi konkretno pratio rad učenika/studenata na praksi te kako je neophodno voditelja službeno ovlastiti za taj posao.

Budući da su i u obrazovnom sektoru svjesni da bi studenti mogli mnogo naučiti od rukovodećih kadrova, odnosno stručnjaka iz tvrtki ovog sektora, raspravljalo se o mogućnosti uključivanja stručnjaka u nastavni proces. U načelu su se svi sudionici s tim složili i pohvalili tu inicijativu.

B. Prišlić je upozнала sudionike s rezultatima ankete koju je HGK provela u ožujku 2018. kako bi se definirale realne potrebe i perspektive stručno obrazovanog kadra u kožarsko-prerađivačkoj industriji RH. Anketa je pokazala da su zaposleni u ovoj industrijskoj grani većinom (69 %) srednje trogodišnje i četverogodišnje stručne spremljene, nezavršene i završene

ne osnovne škole je 26 %, a najmanje ima zaposlenih s višom i visokom stručnom spremom. Ova radno intenzivna industrija ima uglavnom zaposlenu žensku radnu snagu prosječne životne dobi oko 45 godina. Pokazalo se da su velike potrebe za srednje stručno obrazovanim kadrom, no tvrtke koje žele proizvesti s dodanom vrijednošću i razvojem vlastite modne marke iskazale su interes za studente koji bi završili preddiplomski sveučilišni studij (obučarske tehnologije), kao i preddiplomski sveučilišni studij (dizajn obuće).

Na temelju ovih spoznaja doneseni su i prijedlozi za nove programe - izradu standarda zanimanja, revidiranje postojećih nastavnih programa. Potrebno je stručnu praksu uvesti od prve godine, a prijedlog je da to bude 2 dana tjedno. Također je potrebno povećati satnicu stručnih predmeta, a poduzeća trebaju osigurati uvjete za stručno vođenje učenika na stručnoj praksi, u sinergiji škola i poduzeća osigurati kvalitetu kvalifikacije s razinama kvalifikacije u drugim zemljama, provesti mjere na nacionalnoj razini radi promjene percepcije sektora, a prva mjera mora biti rasterećenje gospodarstvenika radi značajnijeg rasta neto plaća.

U svom završnom obraćanju ministrica B. Divjak je iznijela svoj komentar: „Planiranje budućih potreba nije jednostavan posao jer osim sadašnjeg stanja i potrebe za određenim kadrovima u obzir treba uzeti razvojne projekcije određenog područja, razvoj tehnologije općenito te razvojne strategije pojedinih regija. Pri tome u sjevernoj Hrvatskoj industrija tekstila i kože ima dugu tradiciju, a i TTF je svoj rad započeo u Varaždinu. Sada je važna podrška Grada i Županije, kao i lokalne industrije da se taj rad ne

samo nastavi nego i razvije. U tom smislu važna jer suradnja i s drugim obrazovnim i visokoškolskim institucijama u Varaždinu i okolnim županijama. MZO će taj razvoj poduprijeti“. Ministrica je posebno naglasila važnost razvoja regionalnih centara kompetentnosti za koje je osigurano milijardu kuna do 2020. u pet prioriteta područja. Među tim područjima nije tekstil i koža, ali za sljedeće programsko razdoblje od 2020. do 2027. takva mogućnost postoji.

Nadalje, programski ugovori koji se sklapaju sa sveučilištima na sljedeće četiri godine uzet će u obzir i potrebe za kadrovima i tu će se omogućiti povećanje kvota. U Europskom socijalnom fondu će se osigurati i dodatna razvojna sredstva za ona sveučilišta koja potpišu programske ugovore za razvoj programa koji se prepoznaju kao važni za gospodarski razvoj.“

U prostoru Gradskog muzeja Varaždin tijekom Okruglog stola prisutni su imali priliku razgledati **izložbu radova studenata Sveučilišta u Zagrebu Tekstilno-tehnološkog fakulteta, Studija u Varaždinu.**

Izloženi uzorci modela dječje, ženske i muške obuće realizirani su tijekom obavljanja stručne prakse studenata u tvornicama obuće: **MIDAL d.o.o.** Varaždin, **IVANČICA d.d.** Ivanec, **JELEN PROFESIONAL d.o.o.** Čakovec, **MOD-DIZ OBUĆA d.o.o.** Varaždin i **PROIZVODNJA PG d.o.o.** Prelog.

Studenti na praksi dobivaju određene radne zadatke (od ideje do realizacije uzorka modela obuće) koje izrađuje u realnim uvjetima proizvodnje, te na taj način razvijaju stručna znanja i vještine u relanim uvjetima proizvodnog procesa, razvoja, pripreme i izrade obuće.

Izloženi uzorci modela obuće realizirani su uz veliku pomoć i suradnju direktora/ica, voditelja te uključenih stručnjaka u svim tvornicama obuće. Izlagali su Lucija Valent, Lucija Šarić, Tina Elez, Patricija Milovac, Romana Cecarko, Iva Beč, Ivan Bijelić, Jelena Vidaček, Erik Bračko, Anja Bajuk Hampamer, Karla Dobranić, Tea Krišković, Ana Cesar, Marina Azenić (mentor Suzana Kutnjak-Mravlinčić dipl. ing.)

Izloženi su bili i radovi nastali tijekom redovite nastave u sklopu kolegija Umjetničko grafička kompozicija, Dizajn proizvoda od kože i Likovno oblikovanje obuće studenta; Danica Habulan, Mia Makšan, Marina Kišić i Marsel Pongrac (mentor Suzana Kutnjak-Mravlinčić dipl. ing) te mini kolekcija ženske odjeće studenta Darka Plukavca smjera Odjevna tehnologija.

(O izložbi radova studenata priredila: S. Kutnjak-Mravlinčić)

Zaključci Okruglog stola:

1. Zajedničkim kontinuiranim aktivnostima svih prisutnih dionika (akademski, gospodarski i javni sektor) **nužno je provoditi dugoročne mjere za podizanje atraktivnosti čitavog sektora** kojeg se prvenstveno karakterizira problematičnim (Industrijska strategija) i sektorom s najnižim plaćama. Pri tome je neophodni preduvjet rasterećenje gospodarstvenika u svrhu povećanja neto plaća i podizanja standarda zaposlenih, a time i atraktivnosti sektora.
2. Izuzetno značajna mjera je **kontinuirano poticanje djece i roditelja na upis u strukovna zanimanja**, a jedna od mjera je **oddjela stipendija** od strane Županije, Grada, ali i gospodarstvenika.
3. Nastojati u sustavu sačuvati obrazovanje za sve postojeće deficitarne struke, ali i **proširiti listu deficitarnih zanimanja u sektoru** u kojem postoji iznimno velika potreba za stručnim kadrovima, ali ju gospodarstvenici moraju jasno iskazati u anketama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.
4. U provedenim anketama HGK, kao i na samom skupu izražena je **zainteresiranost poslodavaca u podjednakoj mjeri za trogodišnja i četverogodišnja strukovna zanimanja**. Zbog toga preduvjet za dobivanje dozvole od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja za izvođenje četverogodišnjih programa ne bi trebao biti ukidanje dozvole za izvođenje trogodišnjih programa. Srednja strukovna škola Varaždin i Gospodarska škola u Čakovcu imaju prostorne i ljudske kapacitete za izvođenje oba modula – kao i iznimnu podršku tvrtki u regiji.
5. Zbog **nedostatka radne snage u sektoru** (smjena generacija, ali i razvoj tvrtki) ugrožen je budući razvoj tvrtki. Važno je napomenuti da upravo **tvrtke iz djelatnosti tekstilne, odjevne, kožarske i obućarske industrije na području sjeverozapadne Hrvatske predstavljaju najveće izvoznike** u regiji jer izvoze 80-100 % ukupne proizvodnje, a čine više od 80 % ekonomske snage ovih gospodarskih grana.
6. **Neophodne su promjene u obrazovnim programima na način da se osigura veća zastupljenost stručnih predmeta i stručne prakse** koju treba uvesti u nastavni program već od prve godine stručnog studija. Također treba studente pripremiti za preuzimanje rukovodećih funkcija i nuditi im dodatna znanja o organizaciji poslovanja, psihologiji proizvodnje te unaprijediti njihove komunikacijske vještine.
7. **Poslodavci iskazuju potrebu i spremnost na suradnju** sa strukovnim školama i Stručnim studijem – ponajprije kao podršku u nastavi angažiranjem stručnjaka iz gospodarstva i poglavito u provođenju stručne prakse.
8. Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet je u skladu s iskazanim zahtjevima poslodavaca osigurao **mogućnost izvođenja izvanrednog studija Tehnologija obuće**, no za financijsku izvodljivost potreban je interes 10 studenata.
9. Poslodavci iskazuju potrebu za bržim i kvalitetnijim razvojem stručnih studija TTF-a, koji se izvode u Studijskoj jedinici Varaždin pri čemu je osnovni preduvjet **što žurnije rješavanje prostorne problematike**, koju je nemoguće riješiti bez konkretne pomoći Grada Varaždina, Varaždinske županije, ali i Ministarstva znanosti i obrazovanja.